

Gemeente Boxmeer

Onderwerp:

Voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie 1.0 Noordoost-Brabant.

Nummer:

9d.

AAN de raad van de gemeente Boxmeer

Boxmeer, 30 maart 2021

Aanleiding

De RES 1.0 is een actualisatie van de concept-RES, die u als gemeenteraad heeft vastgesteld in juni 2020. De RES 1.0 geeft in de eerste plaats inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de opgaven. De opzet van de RES 1.0 is verder grotendeels dezelfde als die van de Concept-RES. De RES 1.0 is een momentopname waaruit blijkt waar we als regio nu staan. Tegelijk wordt gevraagd om in te stemmen met de keuze van de stuurgroep voor een vorm van samenwerking, waarbij de autonomie van gemeenten als leidend principe gehandhaafd blijft. Ook de eerdere randvoorwaarden naar het Rijk zijn aangevuld. Nieuw is de informatie over de effecten op- en de optimalisatie van het netwerk. Toegevoegd is informatie over de potentie van warmtebronnen bij de Regionale Structuur Warmte. Tot slot is een reactie op alle zienswijzen als bijlage bijgevoegd. Een overzicht van de verschillen met de concept-RES vindt u als bijlage bij dit raadsvoorstel.

Nadere toelichting

Met de Klimaatwet, die in december 2018 met grote meerderheid werd aangenomen in de Tweede Kamer, geeft de Nederlandse overheid invulling aan het akkoord van Parijs. De Klimaatwet stelt het doel dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. In 2050 moet deze CO₂-reductie 95% zijn. Om deze doelstelling te realiseren heeft het kabinet in juni 2019 een pakket aan maatregelen vastgesteld in het nationaal Klimaatakkoord. Dit pakket is de uitkomst van overleg met vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, provincies, waterschappen en gemeenten. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt.

De RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord. De RES bevat een inventarisatie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de regio. Daarnaast staat in de RES een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en lange termijn. De focus ligt op het 1) opwekken van duurzame elektriciteit, 2) energiebesparing en de 3) nieuwe vormen van warmte in de gebouwde omgeving.

Gemeenten, de provincie, waterschappen en netbeheerder hebben samen de verantwoordelijkheid om de gestelde opgave op tijd te realiseren. De RES Noordoost Brabant heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Doeltreffendheid/ doelmatigheid

1. De opgaven blijven dezelfde.

Met het vaststellen van de concept-RES is gebleken dat iedere gemeente en ook de waterschappen en de provincie zijn deel van de opgaven op zich wil nemen. De noodzaak van de energietransitie is erkend en er is draagvlak om hier werk van te maken. De regio heeft daarmee een goed bod kunnen doen. Aan die opgaven verandert niets. Er zijn geen ontwikkelingen ten opzichte van de concept RES die aanleiding geven voor significante wijzigingen. Ook de analyse van het PBL geeft hiervoor geen aanleiding. Over de manier waarop de opgaven zullen worden

ingevuld, zal de komende jaren meer duidelijkheid moeten komen. In de periode tussen de RES 1.0 en RES 2.0 zal de stap van ambitie naar uitvoering worden gemaakt om één en ander op tijd te kunnen realiseren. De rol van de RES-organisatie is de voortgang te monitoren en waar nodig, te ondersteunen. De voortgang zal regelmatig in RES verband worden besproken. Partijen hebben de bereidheid elkaar daarbij te helpen.

2. *Regionale samenwerking krijgt vorm*

De stuurgroep van de RES, waarin bestuurders van alle gemeenten, waterschappen en de provincie zitten, heeft verschillende scenario's voor samenwerking besproken. Van scenario 1: netwerk tot scenario 3: uitgebreide samenwerking waarin alle thema's vanuit een regionaal kader vorm zouden worden gegeven. De deelnemers van de RES in Noordoost Brabant konden elkaar vinden in scenario 2. Uitgangspunt van dit scenario is dat de lokale autonomie leidend is. Deze keuze betekent aan de ene kant dat de RES bijvoorbeeld een platform is voor uitwisseling van kennis en ervaring, de voortgang monitort en zorgt voor afstemming met de netbeheerders Enexis en Tennet. Maar aan de andere kant bespreekt de regionale stuurgroep, op basis van de opgestelde handreikingen, de onderbouwing van de door gemeenten te maken keuzes. Verder zijn er afspraken gemaakt over de inzet van ambtelijke capaciteit van de deelnemende partijen in de RES. Een opzet van de procesafspraken op hoofdlijnen is opgenomen in hoofdstuk 5 van de RES 1.0. Deze keuze betekent ook dat de samenwerking niet vrijblijvend is en dat men bereid is elkaar te ondersteunen en samen te zoeken naar de beste resultaten.

3. *Handreikingen voor goede besluitvorming*

Deel III bevat twee handreikingen: Overwegingskader en 50% lokaal eigendom. Het zijn nadrukkelijk **handreikingen** en hebben geen bindend karakter.

Individuele gemeenten kunnen hier hun voordeel mee doen: het overwegingskader is een handreiking die gemeenten helpt bij de onderbouwing van keuzes voor zoekgebieden en projecten voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit met als doel: afdoende bescherming te bieden aan inwoners, landschap en natuur én voldoende ruimte te bieden voor economisch haalbare initiatieven. Aan de hand van dit kader bespreekt de stuurgroep in overeenstemming met de hierboven geschetste samenwerkingsvorm door gemeente te maken keuzes; de handreiking 50% lokaal eigendom is bedoeld om gemeenten handvatten te bieden om invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Met een tweeledig doel: 1. maatschappelijk rendement: lusten uit het project komen deels ten goede aan de lokale gemeenschap; 2. zeggenschap door eigenaarschap: inwoners investeren financieel in en besluiten mee over het project.

4. *Ingediende zienswijzen zijn verwerkt*

Met de besluitvorming van de concept-RES in 2020 zijn diverse reacties ingediend. In deze bijlage staan niet alleen de formele reacties, maar ook wat met deze input is gedaan.

Rol van de gemeente

De gemeente is beslissend.

Alternatieven en afwegingen

Kanttekeningen.

1. *We kunnen niet verder als het netwerk niet wordt uitgebreid.*

Onder andere door de groeiende vraag en aanbod van duurzame energie is transport schaars op het energienetwerk ontstaan. Dit geldt met name voor de

aansluiting van grootschalige projecten. Enexis maakt deel uit van de organisatie van de RES-NOB om de toekomstige behoeften in kaart te kunnen brengen en de benodigde investeringen hierop af te stemmen. Enexis ziet daarbij de RES-plannen tot 2030 als uitgangspunt voor investeringsbeslissingen. Door deze samenwerking hopen partijen samen te komen tot uitvoering van de geplande opgaven.

2. Doorrekeningen.

Bij de doorrekening door de PBL blijkt het totaal bod van de regio's ruim te voldoen aan de opgave. Dat zou de vraag op kunnen roepen: kan het niet wat minder, want we halen het toch wel? In de regio Noordoost Brabant is het bod niet groter dan de opgave voor de regio, dus wordt van de regio een enorme inspanning gevraagd om de omslag van ambities op papier naar uitvoering te maken. Dat laatste geldt overigens voor heel Nederland: Het PBL heeft duidelijk gemaakt dat de status van de opgaven tot nu toe ambities op papier zijn en dat de stap naar uitvoering nog gemaakt moet worden. Het risico bestaat dat bij de uitvoering blijkt dat niet alle ambities waargemaakt worden. Bovendien houdt de energietransitie niet op in 2030. Het is de bedoeling om in 2050 geheel klimaatneutraal te zijn.

Wettelijke basis

Er is geen wettelijke grondslag voor het opstellen van de RES. De verplichting van de RES komt voort uit het Klimaatakkoord dat de VNG mee ondertekende.

Financiën

De vaststelling van de RES 1.0 heeft geen financiële consequenties. De opgave is gebaseerd op lokale plannen die ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd en in de begroting van de gemeente worden verwerkt. Voor de financiering van de RES-organisatie is voorzien tot 1 januari 2022. Voor de periode daarna is een voorstel aan het Rijk in voorbereiding.

Wet arhi

De Wet arhi is niet van toepassing.

Afstemming andere projecten / derden

Stakeholders in de regio zijn betrokken. De netbeheerder Enexis en de provincie zijn deelnemer aan de RES-NOB. Andere stakeholders zijn aangesloten bij de klankbordgroep van de RES-NOB. Hierin zijn o.a. ZLTO en BMF deelnemer.

Duurzaamheid

De opgave vanuit de RES draagt bij aan de gemeentelijke doelstelling energieneutraal te zijn in 2045.

Voorlichting

De raadsleden zijn door de RES geïnformeerd o.a. via een webinar op 20 januari en door deelname aan een themabijeenkomst, georganiseerd door de griffies, over de regio op 5 februari. Begin april wordt nog een webinar georganiseerd waar raadsleden met het oog op de bespreking in de raden en algemeen besturen vragen kunnen stellen. De communicatie over de energietransitie en de wijze waarop deze lokaal wordt ingevuld, wordt door de gemeente Boxmeer zelf opgepakt.

Vanuit de RES-NOB is een inwoners internetconsultatie geweest om de verwachtingen, kennis en wensen te inventariseren m.b.t. de RES en de energietransitie. Inwoners van de gemeente Boxmeer hebben ook deelgenomen.

Voorstel

Voorgesteld wordt tot vaststelling van de RES 1.0 Noordoost-Brabant inhoudende dat:

1. het bod van de RES Noordoost Brabant voor elektriciteit (5,8PJ of 1,6 TWh), warmte (3 PJ) en besparingen (11%) ongewijzigd wordt gehandhaafd en daarmee ook het aandeel van de gemeente Boxmeer daarin;
2. een kaart met zoekgebieden deel uitmaakt van de RES 1.0. Op deze kaart staan zoekgebieden voor zowel zon als wind, waarop naast de lokaal vastgestelde zoekgebieden ook de zoekgebieden staan aangegeven welke binnen de gemeenten openbaar worden verkend/ in procedure zijn; voor Boxmeer zijn de zoekgebieden zon al vastgesteld. De zoekgebieden wind nog niet.
3. er in de regionale samenwerking invulling gegeven wordt aan samenwerkingsscenario 2. Dit is inclusief het voeren van gesprekken met de netbeheerders op regionaal niveau;
4. de handreikingen in deel III worden vastgesteld als handreiking voor de onderbouwing van lokale keuzes en ten behoeve van het regionale gesprek over lokale afwegingen, maar niet als bindend kader;
5. wordt ingestemd met de reactie in bijlage 1 op de ingediende zienswijzen bij de concept-RES.

Burgemeester en wethouders van Boxmeer,
de loco-secretaris, de burgemeester,

A.J.M. Reintjes

K.W.T. van Soest

Bij het onderwerp voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie 1.0 Noordoost-Brabant horen de volgende bijlagen:

- Z/19/691884 D/21/1009359 concept raadsbesluit;
- a. Z/19/691884 D/21/1014617 RES Noordoost Brabant 1.0 (versie 24-03-2021);
- b. Z/19/691884 D/21/1009277 Bijlage 1 Beantwoording zienswijzen concept-RES NOB;
- c. Z/19/691884 D/21/1010372 Bijlage 2 Rapport achtergrond verbruik en potentie;
- d. Z/19/691884 D/21/1009279 Bijlage 3 regionale structuur warmte;
- e. Z/19/691884 D/21/1009280 Bijlage 4 handreiking overwegingskader;
- f. Z/19/691884 D/21/1009281 Bijlage 4a handreiking afwegingskader landschap;
- g. Z/19/691884 D/21/1009282 Bijlage 4b handreiking maatschappelijke kosten baten;
- h. Z/19/691884 D/21/1009283 Bijlage 5 handreiking 50% lokaal eigendom;
- i. Z/19/691884 D/21/1014618 Bijlage bij bijlage 5 Business modellen zon wind;
- j. Z/19/691884 D/21/1009344 Verschil tussen RES concept en 1.0;
- k. Z/19/691884 D/21/1014620 Toelichting samenwerking scenario's.